

ผู้ป่วยต่อมลูกหมากโตควรปฏิบัติตัวอย่างไรท่ามกลางสถานการณ์ COVID-19

ผศ.นพ. เปรมสันต์ สังข์คุ้ม

สาขาวิชาศัลยศาสตร์ระบบปัสสาวะ

ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

เป็นที่ทราบกันดีว่าไวรัส COVID-19 กำลังระบาดในประเทศไทย ผู้ป่วยที่ติดเชื้อนี้มีโอกาสที่จะมีอาการรุนแรงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยสูงอายุ โรคต่อมลูกหมากโตก็มักเป็นในชายสูงอายุและมักจะต้องมีการพบแพทย์อย่างสม่ำเสมอ ในสถานการณ์เช่นนี้ ผู้ป่วยโรคต่อมลูกหมากโตหลาย ๆ คน ไม่กล้าที่จะออกจากบ้าน รวมถึงไม่อยากไปโรงพยาบาลเพราะกลัวติดไวรัส COVID-19 แต่ลึก ๆ ก็มีความรู้สึกกังวลว่าถ้าไม่ไปพบแพทย์ตามนัดอาจจะส่งผลเสียกับตัวโรคต่อมลูกหมากโตที่ตนเองเป็นอยู่

ในบทความนี้จะคำแนะนำทั่ว ๆ ไปสำหรับผู้ป่วยต่อมลูกหมากโตที่อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยหวังให้ผู้ป่วยสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ COVID-19 ได้โดยไม่เสี่ยงติดเชื้อ COVID-19 จากการออกจากบ้านมาพบแพทย์ที่โรงพยาบาลและไม่มีผลเสียต่อโรคต่อมลูกหมากโตจนเกินไป

คำแนะนำในบทความนี้เป็นคำแนะนำสำหรับผู้ป่วยต่อมลูกหมากโตที่เข้าเกณฑ์ดังต่อไปนี้เท่านั้น

- ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์แล้วว่าเป็นโรคต่อมลูกหมากโต ไม่ใช่มะเร็งต่อมลูกหมากหรือโรคอื่น ๆ ของระบบทางเดินปัสสาวะ
- มีการรักษาอย่างต่อเนื่อง สามารถคุมอาการได้ดีแล้วอยู่เดิม
- เคยได้รับการตรวจปัสสาวะ ค่าการทำงานของไต และค่า PSA ในช่วงเวลาที่ผ่านมานับว่าไม่นานนัก และผลทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ปกติ
- ไม่มีภาวะแทรกซ้อนจากโรคต่อมลูกหมากโต เช่น ติดเชื้อในทางเดินปัสสาวะ ปัสสาวะไม่ออกต้องใส่สายสวนปัสสาวะ นีวในทางเดินปัสสาวะ มีภาวะไตวาย เป็นต้น
- ไม่มีอาการปัสสาวะเป็นเลือด
- ไม่มีโรคอื่น ๆ ของระบบทางเดินปัสสาวะร่วมด้วย
- ในกรณีที่มีโรคประจำตัวอื่น โรคประจำตัวอื่นควรได้รับการรักษาและควบคุมได้ดี

ผู้ป่วยต่อมลูกหมากโตที่เข้าเกณฑ์ดังกล่าวทุกข้อข้างต้น ถือว่าเป็นผู้ป่วยที่ควบคุมอาการได้ดีจากการรักษาที่ได้รับอยู่เดิม ถือว่าพอที่จะสามารถเลื่อนนัดออกไปก่อนได้สัก 2-3 เดือน เพื่อหลีกเลี่ยงการไปโรงพยาบาลเพื่อลดความเสี่ยงของการติดเชื้อ COVID-19 ในกรณีที่ผู้ป่วยรับการรักษาโดยการทานยาต่อเนื่องและยาใกล้หมด แนะนำให้โทรศัพท์ประสานกับ

ทางโรงพยาบาลที่รับการรักษาอยู่ในเบื้องต้นก่อน ณ วันที่เขียนบทความนี้ ศัลยแพทย์ระบบทางเดินปัสสาวะส่วนใหญ่ยังคงปฏิบัติงานตามปกติ หลายๆโรงพยาบาลอนุญาตให้ญาติมารับยาแทนได้ เพื่อลดความเสี่ยงของผู้สูงอายุที่จะต้องมาโรงพยาบาล หลายโรงพยาบาลมีนโยบายจ่ายยาให้ผู้ป่วยนานขึ้น บางโรงพยาบาลรวมถึงโรงพยาบาลรามาธิบดีเริ่มมีการวางระบบการรักษาทางไกล หรือ Tele-medicine สามารถพูดคุย สอบถามอาการของผู้ป่วยทางโทรศัพท์ ถ้าอาการโดยทั่วไปคงที่แพทย์สามารถสั่งยาไว้ให้ได้ โดยผู้ป่วยหรือญาติสามารถมารับยาโดยไม่ต้องรอพบแพทย์อีก ดังนั้นจะสามารถลดเวลาที่ต้องรอรู้อยู่ในโรงพยาบาลได้ บางโรงพยาบาลเริ่มมีการวางระบบการส่งยาให้ผู้ป่วยทางไปรษณีย์เพื่ออำนวยความสะดวกในช่วงที่มีการระบาดของ COVID-19 ซึ่งต้องสอบถามในแต่ละโรงพยาบาลที่รับการรักษาอยู่เป็นรายๆไป

ในกรณีที่ไม่สามารถมารับยาที่โรงพยาบาลได้ หรือระบบของโรงพยาบาลยังไม่รองรับการตรวจทางไกลหรือสั่งยาล่วงหน้าได้ การนำตัวอย่างยาต่อมลูกหมากที่รับประทานอยู่ไปซื้อจากร้านขายยาที่เชื่อถือได้ เป็นเรื่องที่สามารถกระทำได้เพื่อเลี่ยงการไปโรงพยาบาลในช่วง 2-3 เดือนนี้ ขอย้ำว่าอีกครั้งว่า ผู้ป่วยที่สามารถเลื่อนนัดออกไปได้ในขณะนี้ ควรเป็นผู้ป่วยต่อมลูกหมากโตที่ต้องเข้าเกณฑ์ทุกข้อดังกล่าวข้างต้น และเมื่อสถานการณ์ COVID-19 ดีขึ้น ควรไปพบแพทย์เพื่อตรวจรักษาต่อเนื่องตามเดิม สำหรับผู้ป่วยไม่เข้าตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นควรปรึกษาแพทย์เป็นกรณีๆไป

ผู้ป่วยต่อมลูกหมากโตที่มีนัดผ่าตัดต่อมลูกหมากในช่วงนี้ ถ้าอาการไม่รุนแรงมากนัก แนะนำให้เลื่อนการผ่าตัดออกไปก่อน เพราะหลายๆโรงพยาบาลเริ่มมีข้อจำกัดด้านบุคลากร รวมถึงทรัพยากรทางการแพทย์ และผู้ป่วยเองอาจมีความเสี่ยงในการติดเชื้อ COVID-19 ในขณะที่นอนโรงพยาบาลได้

ในกรณีที่ไม่นั่งใจในอาการของตนเอง หรือการปัสสาวะมีอาการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้ป่วยยังคงสามารถไปโรงพยาบาลเพื่อพบแพทย์ได้ ควรตรวจสอบวัน-เวลาที่แพทย์ลงตรวจ และควรมีการป้องกันการติดเชื้อโดยการสวมหน้ากากอนามัยอย่างถูกวิธีตลอดเวลา พกเจลล้างมือแอลกอฮอล์ นั่งรอพบแพทย์โดยเว้นระยะห่างระหว่างผู้ป่วยอย่างเหมาะสม หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับวัตถุต่างๆในโรงพยาบาล เช่น ราวบันได ปุ่มกดลิฟต์ แก้วน้ำ ราวจับต่างๆ นอกจากนี้ควรล้างมือบ่อยๆ และหลีกเลี่ยงการสัมผัสบริเวณใบหน้า เป็นต้น

หวังว่า บทความนี้จะช่วยให้ผู้ป่วยต่อมลูกหมากโตสามารถดูแลตัวเองเกี่ยวกับโรคต่อมลูกหมากโตได้เหมาะสม และคลายความกังวลเกี่ยวกับโรคต่อมลูกหมากโตไปได้บ้างในสถานการณ์ที่มีการระบาดของ COVID-19 อยู่

หมายเหตุ คำแนะนำนี้ใช้ไม่ได้กับการรักษาโรคต่อมลูกหมากโตในสถานการณ์ปกติที่ไม่มีการระบาดของ COVID-19 และคำแนะนำนี้อาจไม่เหมาะสมในกรณีที่มีการระบาดของ COVID-19 อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน